

NAS GLAS

Glasilo Zveze državnih
nameščencev za Slovenijo

v Ljubljani.

Cena posamezne št. 1.50 Din.

„NAS GLAS“ izide vsakega desetega,
dvajsetega in zadnjega v mesecu.

Celoletna naročnina Din 40.—

Polletna naročnina 20.—

Četrletna naročnina 10.—

Za inozemstvo je dodati poštnino.

Oglasi po ceniku.

Uredništvo: Anton Adamič, Ljubljana, Bohoričeva ulica št. 12. Rokopisov ne vrača, ako se ne priloži znamk. Dopise v latinici in cirilici sprejema le podpisane in zadostno frankirane. Rokopise je adresirati le na urednika.

Upravništvo: Na naročila brez denarja se ne oziramo. Naročnina naj se pošilja po nakaznici oziroma položnici le v Ljubljano, Vodnikov trg št. 5/1. Tja je pošiljati tudi zbirke za naš tiskovni sklad. — Pošt. ček. rač. št. 11.467.

Zveza drž. nameščencev za Slovenijo.

Št 603/27

VABILO

na

izredni občni zbor

ki bo

v nedeljo, 25. sept. t. l. ob 9. uri v veliki dvorani Mestnega doma v Ljubljani.

DNEVNI RED:

1. Odborovo poročilo;
 - a) nagovor načelnikov, b) poročilo tajnikovo, c) poročilo blagajnikovo.
2. Poročilo pregledovalcev računov.
3. Razprava in sklepanje o točkah 1 in 2 ter eventualna razrešnica.
4. Sklepanje o predlogih (čl. 9. točka 2. in čl. 13. pravil).
5. Voltve novega odbora in pregledovalcev računov (čl. 15. in 18. pravil).

Dosedanji odbor, ki je bil le provizornega značaja, je uvidel potrebo, da se morajo v njem udeleževati tudi zastopniki drugih, po članstvu močnih organizacij, ki so pristopile k Zvezi tekom leta. Zato je sklenil na seji dne 30. julija t. l., da se skliče 18. sept. t. l. izredni občni zbor, ki bo absolviral poleg običajnega dnevnega reda tudi voltve novega odbora.

Opozarjamo vse strokovne in stanovske organizacije, ki so včlanjene pri Zvezi, na določbe čl. 13. in 15. pravil,* ter jih prosimo, da zlasti glede nominiranja delegatov (čl. 13) pravočasno vse potrebno ukrenejo.

Ker bo izredni občni zbor več ali manj informativen tudi za člane organizacij, ki še niso včlanjene pri Zvezi, je udeležba dopustna tudi za te člane.

V Ljubljani, 17. avgusta 1927.

Za odbor:

Joža Bekš, Anton Svetek,
t. č. tajnik, načelnika t. č. I. namestnik.

Po voltvah.

Za nami so. Prepričani smo, do večino državnega nameščenstva volilna borba ni vznemirjala, kaj šele razburjala. Ne da bi se pustili motiti po časopisnih kampanjah, ne da bi se udeleževali volilnih shodov, šli smo ali voliti po svojem individualnem prepričanju ali pa smo ostali lepo doma.

Le-ti poslednji, poudarjamo takoj, so mlačeji tudi v organizatoričnem, stanovskem pokretu, ker jih pač nobena stvar ne interesira. To so oni moderni Diogeni, ki so najbolj srečni samo v svojem sodu. Vsakdo jim je napoti, vsakemu zabavljajo, vedno preštevaljo samo gumbe na svojem telovniku, enkrat od gori doli, drugič od doli gori; ali bi ali ne bi; na posled pa vzkliknejo: Najboljše je še doma, kajti ves svet je en sam velik prevarant!

Mi, ki nismo filozofi, mi navadni zemljani smo šli volit. Brez vznemirjenja, brez razburjanja smo spuščali svoje kroglice v široko zevajoča, nenasitna žrela.... Čigava? V žrela omih žar, ki so nam kot gramofon ponavljala vse stotere obljube, katere so nam baje na javnih shodih in po časopisih na tisočere gosli miškavno zasvirali spoštovani gospodje poslanski kandidati.

Naj bude! Mi, ki smo stanovsko disciplinirani, mi, ki požrtvovalno delujemo v naših organizacijah po geslu: »Eden za vse, vsi za enega,« mi smo tudi pri voltvah v polni meri izvršili svojo dolžnost. Stvar strogega, osebnega zaupanja je bila, komu si poveril svoj glas. Le predobro pa vemo mi vsi, da je vsak državni nameščenec v prvi vrsti mislil na dobrobit svoje rodbine in na blagor svojega stana, ko je prožil svojo roko za krogličico. Gledali smo jih, kako so resni in zamišljeni korakali z volišč. Bral si vsakomur raz lice vprašanje: Sem pripomogel do znosnejših razmer, do še slabših?...

Šli smo jih volit, naj bo — toda morda poslednji pot! Mi državni nameščenci smo ogromna, odločujoča armada. Tudi za sedaj smo odločevali, a odločili nismo — v mislih imamo pred vsem Ljubljano — kajti skupne parole ni bilo nobene.

Povemo pa odkrito in popolnoma jasno, da bomo s kritičnimi očmi zasledovali vsak korak državnih, v prvi vrsti naših domačih poslancev in da bomo brezobzirno sodili ter tudi obsodili vsako dejanje, ki bo škodovalo našemu stanu.

Iskrica upanja nam še ni ugasnila, tudi vere še nismo izgubili v našo pravično stvar. **Po delih Vas bomo sodili, gospodje poslanci! Kakor Vi z nami, tako bomo prihodnjic mi z Vami! In tedaj bomo jačji ko danes!**

Fr. Rojec:

Politika.

Beseda »politika« je grškega izvora. Kaj pomeni, to pri nas ve vsakdo, ki ima le nekoliko jasnega vpogleda v naše javno in zasebno življenje. Po slovensko se težko dá ob kratkem povedati pravi pomen te besede, kakor ga sploh pri nas razumevajo. Dr. Glonar je besedo »politika« v svojem slovarju tujk tako-le presadil na slovenščino: »Javno državno življenje, znanost o njem in njega upravljanje.« V koliko se sklada z našim razumevanjem ta slovenska prestava »politike«, o tem naj si vsak sam naredi sodbo potem, ko tu z menoj premisli naslednja politična dejstva.

Pri nas sta dve vrsti politikov ali političarjev. V prvo vrsto spadajo takozvani zasebni ali društveni in strankarski politiki, ki so zaposleni v društvih in strankah. Ti so lahko dobri, pravični, pošteni in požrtvovalni za poštene koristi svojega bližnjega, posebno

pa za koristi društvenih in strankinih članov kakor tudi za blagor vseh dobrih in potrebnih državljanov. Toda ti politiki so najrajši in največkrat taki, da izrabljajo svoje politične posle na razne zvijačne načine v svoje sebične namene. Politika, to so politična dela, teh političnih zvijonov pa bi se po naše najprimernejše imenovala: zvijačna borba za lastne žepe.

V drugo vrsto politikov spadajo državni politiki, ki vodijo upravo države in so tudi plačani za svoje tozadevne posle iz državne blagajne. Tudi ti politiki se morajo naslanjati na stranke in pri nas brez strankarske pomoči sploh ne pridejo do državnega vodstva; prav tako so tudi ti lahko dobri ali slabi. Žalostna resnica pa je, da smo v naši mladi državi Jugoslaviji imeli do sedaj kaj malo dobrih državnih politikov. Jako škodljive in usodne posledice te politike se vedno hujše občutijo v vsej naši državni upravi in v vsem našem javnem življenju.

Zdaj pa si še nekoliko podrobneje oglejmo nekaj zgledov naših in splošnih slabih političnih razmer. Pričnem z lastnimi izkušnjami. Imel sem v šoli tako izvrstnega in vzornega učitelja, da si sploh ne morem misliti boljšega. Bil je jako plemenit, ljubil je prirodo in močno se je zanimal za vse umetnosti. Dal mi je večkrat kako risarsko in slikarsko delo in ob takih prilikah sem se večasih dlje časa pogovarjal z njim na njegovem domu o različnih stvareh. O vsem je vedel mnogo povedati, o vsem je rad govoril, le o politiki ni hotel ničesar slišati. Če je kdaj slučajno pogovor naletel tudi nanjo, takrat je vselej rekel: »Politika je vlačugarstvo najgrše vrste in se mi kar gabi, ko že samo slišim o njej.« Navadno pa je on rabil namesto besede vlačugarstvo znani krepkejši izraz.

To je bilo še pod avstrijsko državno upravo. V Jugoslaviji so se politične razmere hudo poslabšale, ker se je zdaj politično strankarstvo globoko zagrizlo v vse naše ljudske sloje, je tega strankarstva povsod mnogo preveč in nima nobene mere v sovrastvu in škodoželjnosti napram političnim nasprotnikom. Moj dobri učitelj je ostal stari poštenjak in zvest svojim načelom v zaničevanju politike. Živel je z dušo in telesom za svoj učiteljski poklic, toda za strankarstvo se tudi sedaj ni nič zmenil. Vkljub temu je prišel za učitelja na srednjo šolo in tam nekaj časa poučeval francoščino namesto profesorja, a na posled je bil pred nekaj leti upokojen kot navadni učitelj. Tako politika brezobzirno zavrzne tudi najvzornejšega narodnega poštenjaka, ako se ji ta slepo ne proda!

Poznam več urednikov političnih listov, ki sem z njimi prijateljsko občeval. Joj, kako je vsak hvalil svojo stranko in svoj list, a druge stranke grajal! Prigodilo pa se je, da se je ta in oni urednik sprl in skregal s svojim

strankarskim predstojnikom ter se ponudil v službo nasprotni stranki. Ako je bil sprejet, je potem za svojo novo stranko delal in jo hvaleh s tisto vnemo in s tistim navdušenjem kakor preje nasprotno stranko. (Naravno, ker so poklicni žurnalisti, Ur.) Pri vsaki stranki pa je zaposlenih tudi več drugih ljudi, ki imajo tam kak postranski zaslužek ali stalno plačo, od katere žive. Ti strankini uslužbenci delajo med narodom propagando in takozvano ljudsko mnenje za svojo stranko ter pridobivajo zanjo pristaše z besedo in s tiskom. Čim več pristašev ima kaka stranka, tem več dohodkov ta dobiva in tem večje koristi imajo njenih uslužbenci in priganjači. Iz raznih vzrokov pa tudi ti strankarski uslužbenci kakor tudi mnogi navadni pristaši menjujejo svojo strankarsko zvestobo in prepričanje, prehajajo od stranke do stranke in navadno ostajajo najdelj pri oni stranki, od katere imajo največ koristi.

Največje koristi imajo od svojih strank državni poslanci in ministri, ki dobivajo visoke plače iz državne blagajne, če kaj delajo ali nič. Nadalje tudi dobivajo velike dohodke iz državne blagajne visoki uradniki, ki jih iz strankarskih ministrov sestavlja vlada nastavlja na najvišja mesta raznih oddelkov državne uprave, in poslanci v inozemskih državah. Tudi tem visokim uradnikom navadno ni treba mnogo delati, posebno pa malo slišimo od naših poslancev. Njih nameščenja so pri nas večinoma le dobre strankarske službe.

Poslanci in ministri delajo poleg strankarske politike tudi malo in veliko državno politiko. Ako jo vodijo dobri, zmožni in pošteni možje, se morejo s tako politiko po resnem in premišljenem prizadevanju doseči velikanske koristi in uspehi za državo in njeno prebivalstvo. Gorje pa državi, ki jo dobe v roke nemoralni, brezvestni, krivični in sebični ali nezmožni politiki. Država začne hirati in končno popolnoma propade a ogoljufamo ljudstvo zabrede v velike stiske in v neznošno siromaštvo ter mora brez odpora ukloniti hrbet tujim narodom, ako se pravčasno ne zave nevarnosti in ne otrese svojih izdajalskih političnih zajedalcev in izkoriščevalcev. Največ so zakrivile tudi naše nezdrave politične razmere, da mora danes ena tretjina slovenskega naroda ječati v nemškem in laškem robstvu!

Z nepošteno državno politiko se povzročajo največja hudodelstva na svetu. Pod zaščito take politike se večkrat napovedujejo krivične moralne vojne, zapirajo se v večletne ječe in more nedolžni ljudje, odganjajo se v pregnanstvo najboljši državljani. Tedaj krađe brezvestni dolgoprsteži na visokih državnih mestih brez kazni iz državnih blagajnic ter državo in ljudstvo goljufajo za milijone, a nazadnje so še odlikovani!

Tudi pri nas je povsod mnogo nemorale in nepoštena strankarske politike, ki povzroča leto za letom ogromnejšo škodo in sramoto državi in narodu. Dolžnost vsakega dobrega in poštenega Jugoslavana, posebno pa še vsakega našega državnega nameščenca je, da dela z vsemi duševnimi močmi na to, da se tudi te naše nevzdržne politične razmere čimprej izboljšajo po vzgledih drugih vzornih držav ter krenejo na pota poštenosti in zakonitosti. Ta namen ima tudi pričujoči članek.

Zena in združništvo.

Čeravno se zdi ta naslov čuden in skoraj iz trte izvit, vendar bo našel marsikdo v tem članku misli, na katere bi sam ne prišel, mnogi ženi pa bo članek naravnost v pobudo in informacijo, kako mora delati v svojo lastno korist in korist svoje zadruge.

Združna misel je ženski bitnosti prirojena. Zadruga je skupnost in žena ima kot čuvarica prazadruge, t. j. najmanjše skupnosti, družine, že po naravi in po svojem čuvstvanju

več smisla za skupnost kot moški. V pristni, nepokvarjeni ženski duši najdemo ta zmisel in nagib v najčistejši obliki. V mnogih ženskih dušah je to hotenje sicer ugasnilo. Na zunaj tako sijajni in mikavni, na znotraj pa prazni, materialistični svet, v katerem živimo, je preplaval tudi žensko dušo — in jo preplavlja še danes — s prodrom in umazanijo. Pa četudi so čisti studenci zasuti, studenci so vendar še. Mnogo duševne moči je treba, da se to, kar je pristno ženskega, zopet prerodi in potegne iz žindre, s katero jo je čas pokril. Od najrazličnejših strani se ljudje lotevajo tega dela in marsikak trud in napor se izplača.

Kaj pa je z drugimi ženskimi dušami, ki so še zveste in prave? Vidimo jih še vedno, kako pridno delajo v družini, med ljudstvom, v državi. Te ženske vedo, da je treba stremeti najprej za tem, da se okrepi posameznik kot tak in s uvrsti potem v močno, samozavestno občestvo, ki si samo pomaga navzgor. Med ženskami najdemo celo četo oseb, ki so takorekoč rojene zadružnice. Ali pa jih najdemo v istem močnem številu tudi pri gospodarskih tvorbah, ki jih imenujemo zadruge? Ali imajo ženske kaj vpliva na združni pokret, ali sodelujejo? Žal si moramo odgovoriti, da to ne odgovarja dejstvu, vzroka pa sta dva:

1. Zadruge kot gospodarska oblika so veliki večini naših žensk še neznane.

2. Zadruge so razmeroma malo storile za to, da bi opozorile naše ženstvo na zmisel in notranjo vrednost združnega pokreta.

Pri tem pa ne trpi samo posamezna zadruga, pri tem trpi največ žena, kajti žena obnemore v boju za družinsko gospodinjstvo. Kot voditeljica hišnega gospodinjstva žena ni prosta, pač pa odvisna. Prisiljena je plačevati trgovcu zahtevane cene; posledica tega pa je, da le z veliko težavo drži v ravnovesju izdatke in dohodke.

In kako je s konsumnimi zadrugami samimi? Zdi se umestno, če se spomnimo na tem mestu proroških besed rohdalskih pionirjev, ki se glase:

»Če za tako stvar ne pridobimo zanimanja ženstva, potem je uspeh našega pokreta še vedno zelo omejen.« Mnoge zadruge pač niso niti poizkušale, da bi tudi pri ženskah vzbudile zanimanje za združništvo; zato pa tudi uspehov ni bilo. Nekatere zadruge pa so tudi v tem oziru razumele svojo malogo in družbe so lahko povečale svoj promet.

Zadruge so gospodarske tvorbe, ki se na zunaj krečejo na videz le v okorelih, okostenelih oblikah. Če jih opazujemo, na prvi pogled pač ne opazimo na njih ne onega življenja ne onega sijaja, ki bi utegnili privlačevati žensko dušo.

Praktična ženska vidi pač v zadruzi podjetje, kjer je blago cenejše, saj to je jasno samo od sebe. Toda vse to smatra ona samo kot ugodno kupčijsko zvezo. Ker pa je trgovina za žensko nekaj tujega in malo privlačnega, zato se zanjo neha vsaka intimnejša zveza s trgovino, kakor hitro je nakupila, kar rabi. Pa tudi njene oči še niso dovolj ostre, da bi razločevale gospodarske zveze in potrebe življenja. Gospodarsko življenje samo se ji zdi presuhoparno in preveč abstraktno; ženska pogreša čustvene primese in gorkega, osebnega tona. Čemu se pač čudimo, če so ženske take? Destletja in desetletja smo zadrževali ženske pri izobrazbi z geslom: »Ženska bodi doma!« S tem se ji je seveda jemala možnost, da se izobrazbi. Ko pa je industrija prepredla s svojim omrežjem vso Evropo, je morala tudi ženska stopiti iz mirne domačnosti v gospodarsko življenje. Toda pri tem smo jo pozabili primerno izšolati in naobraziti, poizkušali smo celo zamoriti one duševne sile, ki so se zbujele same od sebe. Šele polagoma so se začela pojavljati v ženskih krogih stremljenja, da se uveljavi tudi ženska naobrazba.

Hitrejši pa je bil razvoj gospodarskega življenja pri našem ljudstvu, ko je trgovina zavzela svoje posebno stališče.

Sredstva, ki jih je trgovina porabljala, so pokazala vsakemu količkaj gospodarsko naobraženemu možu, kje je pot do skupnosti. Le ta pot je prava in varna. Kdo pa bi zameril ženski, če jo najde le sem ter tja!

Morda bi bili ženske laže pritegnili s praktično bolj očitnimi uspehi pri združgah! To pa ni bilo mogoče. Nemogoče je bilo biti idejni boj proti zasebnokapitalistični trgovini, obenem pa prednjačiti z lastno produktivno zmožnostjo.

K temu pa se je pridružilo dejstvo, da je čisto duševni pokret tedaj, ko se je združništvo začelo, štel le nekaj žensk, in te so bile — Angležinje.

Zato srečamo tudi prve začetke posebnega ženskega združnega pokreta na Angleškem. Angleška je vobče prednjačila drugim narodom v ženskem gibanju. In to velja tudi za združni pokret. Pa v Nemčiji? Še pred vojno so organizacije vsako lažje sodelovanje žensk pri združgah nerade trpele ali celo odklanjale. Šele ko so nemške žene dobile volilno pravico, se je zazdelo, da je odpor tudi pri združnikih premagan. L. 1919 je dovolila državna zveza nemških konsumnih zadrug na svojem zveznem zboru v Hagen-u neki ženski, da je predavala, ter je nato sklenila, da se mora žensko delo pri združgah pospeševati.

In l. 1920 so ženske iste zveze dale inicijativo, da se je ustanovila organizacija žensk. In ustanovile so »Nemško žensko družbo za obče gospodarstvo na združni podlagi«, ki je dobila svoji prvi dve skupini v Kolinu in Dresdenu. Tudi zvezni organi pri zgoraj imenovani zvezi so se bavili odsej intenzivneje z ženskimi vprašanjem v združgah. Skoraj v istem času so nastavili v dveh društvih iste zveze dve tajnici. Začetki so bili dobri in marsikateri uspeh se je mogel zabeležiti. Upali so celo, da pride zlata doba, pa je za enkrat še ni bilo.

Ali mogoče preveč pričakujemo? Ali smo morda preveč potrpežljivi? In zakaj tako težko pričakujemo krepkega ženskega pokreta v konsumnih zadrugah?

Ker bi spravila vse konsumno gospodarstvo na drug tir. 60% vsega, kar se porabi, gre skozi ženske roke; ženske so voditeljice konsuma. V njih rokah je torej močna gospodarska sila. Naše ženske je v njenem polnem pomenu za enkrat še niso domele. Treba jim torej pravega spoznanja, da je silno važno za ljudsko gospodarstvo to, kje blago kupujejo, da s tem zabranjujejo zasebnokapitalistične interese v svojo in splošno korist, da dvignejo svojo lastno gospodarsko moč, ako podpirajo obče gospodarstvo, t. j. ono gospodarsko obliko, ki za stopa interese konsumentov; da je od njih odvisno, kako se rešujejo moderna gospodarska vprašanja, na katera bi lahko imele mnogo več vpliva, kot ga v resnici imajo. Povedati je treba naši ženski, da bi bila lahko gospodarica, pa je le dekla. To pa je treba našim ženskam pojasniti. Ne gre tu samo za žensko in njeno udejstvovanje, gre za to, da prodre misel skupnosti v gospodarskem življenju. Skrajni čas je, da začnemo delati v tem znislu.

(Dalje prihodnje).

Iz sejinah zapiskov „Zveze“.

7. redne odborove seje z dne 30. julija 1927.

Načelnik g. Patenoster otvori sejo ob 20.15 ter ugotovi sklepčnost. Za overovatelja zapisnika današnje seje imenuje gg. gimn. direktorja Hočevarja in rač. direktorja v pok. Svetka.

1.

Zapisnik zadnje redne odborove seje z dne 25. junija, t. j. se prečita in v celoti odobri.

2. Poročilo načelnika g. Paternostra.

a) 26. junija t. l. se je vršil v sejni dvorani mestnega magistrata občni zbor Društva poštних maturantov, ki sta se ga udeležila za Zvezo on in tajnik Bekš.

b) Po ustnenih informacijah pri vladnem komisarju g. Mencingerju napreduje podpisovanje 6%nega občinskega investicijskega posojila razmeroma počasi. Kakor nam mestni magistrat v svojem dopisu z dne 18. julija t. l. sporoča, se je subskripciji tega posojila doslej odzvalo 126 državnih nameščencev v skupnem znesku 248.000 Din. Ker je stanovanjska akcija zelo važnega pomena posebno za državne nameščence, prosí navzoče odbornike, da v svojih organizacijah okrožnico Zveze z dne 22. februarja 1927 ponovno osvežijo ter tudi z osebno propagando pridobijo za to posojilo novih subskribov.

c) Društvo stanovanjskih najemnikov za Maribor in bližnje okolice v Mariboru je prosilo Zvezo, naj pošlje ministrstvu socijalne politike utemeljeno predstavko, v kateri naj obrazloži potrebno potrebo podaljšanja stanovanjskega zakona, ki bo 1. novembra 1927 ukinjen. V ta namen je poslalo imenovano društvo Zvezi formular predstake, katerega so prejela v podpis tudi vse strokovne in stanovske organizacije državnih nameščencev.

č) Ker nam je Glavni Savez na naše vprašanje, ako bi bila parcela (sedanji Virantov vrt), ki je last poštnega ararja, na razpolago Zvezi kot stavbišče za gradnjo Doma državnih nameščencev, 1. julija odgovoril, da se bo na tej parceli svoječasno gradila palača direkcije pošte in telegrafa, smo se obrnili z enako prošnjo na ljubli. mestno občino. Posrečilo se nam je dobiti pod najugodnejšimi pogoji stavbeno parcelo št. 136/15 v Gajevi ulici (Kapuc. predmestje) v izmeri 578 m². Posebna anketa, ki so se je udeležile gospodarske organizacije državnih nameščencev po svojih zastopnikih in člani Zvezinega gospodarskega odseka dne 21. julija t. l., je po daljši debati sklenila, da to parcelo za enkrat kupi Hranilni in posojilni konzorcij javnih nameščencev in upokojevcv, ki se bo moral pogodbeno zavezati, da jo izroči v last posebni gradbeni zadrugi, čim se bo ta ustanovila.

d) Na opozoritev častn. odbornika g. Liličga, ki je pri zadnji seji omenil, da namerava vlada — kakor to poročajo srbski dnevnik — reducirati drž. nameščencem že v najbližjem roku ponovno draginske doklade, nam je Glavni Savez oficijelno odgovoril, da mu o tem ni nič znanega. Z ozirom na pismo Glavnega Saveza z dne 30. julija, s katerim nas obvešča, da bo v ministrstvu za socijalno politiko, radi eventualnega podaljšanja stanovanjskega zakona vršila anketa, smo ta Savez prosili, da bi pri tej anketi sodelovali poleg funkcionarjev Glavnega Saveza tudi predstavniki posameznih polerajinskih zvez.

e) Radi oprostive avtonomnih doklad državnih nameščencev v smislu čl. 127. uradniškega zakona smo prejeli od Udruge javnih činovnika v Zagrebu zaproseno gradivo. 7. julija smo se obrnili na oba velika župana in finančno delegacijo za Slovenijo s prošnjo, da v smislu naše zahteve in na podlagi razpisa generalne direkcije neposrednih poreza z dne 16. marca 1926, br. 3163 vse potrebno ukrenejo. Od finančne delegacije smo sicer 14. julija t. l. prejeli rešitev, ki pa ni popolnoma zadovoljiva. Obadva velika župana bomo v prihodnjih dneh urgirali ter bo gospodarski odsek sklepal nadalje, čim prejemo tudi od teh dveh meritorno rešitev.

Poročilo načelnikovo vzame odbor odobruje na znanje.

3.

Ker je k Zvezi od novega leta dalje pristopilo več močnih organizacij nižjih uslužbencev (Osrednje društvo nižjih poštних in telegrafskih uslužbencev, Sekcija Saveza finančne kontrole, itd.) je nujno potrebno, da pridejo te organizacije v odbor čimprej do svojega zastopstva. Zato se na predlog tajnika Bekša sklone, da se vrši izredni občni zbor naše Zveze prvo nedeljo po volitvah t. j. 18. septembra t. l. (sedaj 25. t. m. ur.) Na predlog g. Čampe naj dnevni red obsega vse iste točke, ki so običajne za redni občni zbor.

4.

G. računski direktor v p. Svetek poda kot predsednik Društva upokoj. javnih nameščencev

za Slovenijo k vlogi, ki jo je imenovano društvo radi polovične vožnje na državnih železnicah in parobrodih pred kratkim predložilo Zvezi, potrebno pojasnilo, ki se vzame na znanje. Ker je po mnenju g. Svetka baš sedanji čas najbolj ugoden, da pribori Glavni Savez za državne upokojece pri vožnjah čim večje olajšave, prosí, da Zveza vlogo čimprej predloži Glavnemu Savezu.

5. Poročilo tajnika Bekša.

a) Po sklepu zadnje odborove seje se je vršila 2. julija t. l. prva seja odseka za revizijo uradniškega zakona in razvrstitvene uredbe. Seja je bila le formalnega značaja. Za predsednika odseka je bil izvoljen g. dr. Stegenšek, za njegovega namestnika g. Jakše, za tajnika Bekš in za njegovega namestnika g. Rus. Ker poedine organizacije o Zvezinem elaboratu iz leta 1924 niso informirane, se še ni moglo pristopiti k podrobnemu delu, marveč se je sklenilo, da Zveza ta elaborat razmnoži ter ga določi vsem organizacijam. Predsednik dr. Stegenšek se je pooblastil, da vse potpredloge, ki jih bodo dostavile Zvezi k temu elaboratu posamezne organizacije, prouči. Redakcija posameznih členov se bo vršila na prihodnjih odsekovih sejah. Sklenilo se je, da se skliče druga seja tega odseka za 30. julij t. l.

b) Društvo državnih upokojevcv in upokojenk za Slovenijo v Mariboru je pred kratkim poslalo Zvezi spomenico, v kateri zahteva izenačenje državnih upokojevcv. Zveza naj bi to spomenico prestilizirala ter jo društvu vrnila. Istotako je vložilo imenovano društvo kolektivno tožbo na Državni svet, v kateri zahteva, da vlada izenači vse pokojnine po novem uradniškem zakonu na podlagi rimskega pakta. Zveza naj bi o tej tožbi podala svoje mišljenje. Toda še predno je tajništvo moglo proučiti spomenico in še predno je mogel naš odbor sklepati o oportunisti te tožbe, je društvo državnih upokojevcv in upokojenk zahtevalo spomenico nazaj. Ker je med tem časom izšla uredba o prevedbi kronskih upokojevcv na dinarske, je Zveza vrnila tudi tožbo radi izenačenja pokojnin. V splošnem se zdi, da imenovano društvo včasih ni samo dobro ne zna, kako in kaj, kar dokazuje tudi par slučajev, ko je šlo za zakasnele pošiljke tega društva in ko se je končna odgovornost brez stvarnega razloga naprtila poštnej upravi. Istotako »Državni upokojenec« z dne 25. julija t. l. št. 6 nj docela zadel v črno, ko v članku »Kaj je z lastno kandidatno listo?« trdi, da državni upokojevcv za to zastoj vprašujejo našo Zvezo. Društvo državnih upokojevcv in upokojenk v Mariboru je prejelo radi nastopa pri skupinskih volitvah oficijelen dopis o sklepu našega odbora, ni pa smatralo za potrebno, da bi o tem sklepu obvestilo tudi uredništvo »Državnega upokojenca«.

c) Sklepe našega strokovnega sveta z dne 8. maja smo predložili s posebnim dopisom Glavnemu Savezu, ki je na vseh šest točk z dopisom od 30. junija odgovoril. Odgovor Glavnega Saveza je tajništvo objavilo v »Našem Glasu«, ter so vse organizacije o stališču Glavnega Saveza napram našim sklepom na ta način najbolje obveščene.

č) Tajništvo je nadaljevalo z reorganizacijo naše Zveze, kolikor je ta organizacija spadala v njegov delokrog, tudi meseca julija t. l. S prošnjo naj javijo svoj pristop k Zvezi, se je obrnilo na »Druženje visokošolskih nastavnika«, na »Udruženje jugoslovenskih arhitektov in inženjerov, sekcija« v Ljubljani in na »Društvo učitelstva na državnih obrtnih učiteljskih v Sloveniji«. Nobeno od teh društev doslej ni odgovorilo. To so zadnje organizacije, s katerimi je stopila Zveza v stik in ki nam jih je navedel veliki župan v posebnem seznamu. Radi pristopa k Zvezi še niso zaključena pogajanja z »Udruženjem carinskih činovnika, pododbor Ljubljana« z »Društvom državnih policijskih nameščencev« in z »Udruženjem gledaliških igralcev, mestni odbor« Ljubljana. Na žalost pa so se pogajanja z »Udruženjem državnih služiteljev, oblastni odbor za Slovenijo« razbila, ker je navedena organizacija na naš dopis z dne 7. julija t. l. odgovorila, da je pristopila k Udruženju v Beogradu in da ji ni mogoče plačevati članarine na dva kraja. Zveza je v živahnem stiku z okrožnimi skupinami v Krškem, Murški Soboti, Celju, Mariboru in Konjicah, dočim ostale okrožne skupine v mesecu juliju niso svedočile posebne živahnosti. Okrožni skupini v Mariboru in Celju smo prosili za posredovanje med nami in društvom državnih policijskih nameščencev za mariborsko oblast. Obe društvi sta se

naši prošnji rade volje odzvali, ter je pričakovati, da bo organizacija državnih policijskih nameščencev v Mariboru javila svoj pristop k Zvezi že v doglednem času.

d) Da bi nudili vsem še neorganiziranim našim tovarišem možnost ugotovitve, v katero organizacijo po svoji stroki spadajo, smo objavili v »Našem Glasu« točen seznam vseh pri Zvezi včlanjenih strokovnih in stanovanjskih organizacij. Istotako smo s to objavo pripravili okrožnim skupinam pot, da perustrirajo svoje članstvo ter se otresejo vseh onih članov, ki strokovno niso organizirani. Reorganizacija naše Zveze torej vsaj glede števila članstva vidno napreduje, saj šteje danes že 7617 plačujočih in 1001 neplačujočega člana, ki so organizirani v 31 strokovnih (stancvskih) organizacijah ter v 8 (okrožnih) skupinah.

e) V Sarajevu je prže 15. julija t. l. izhajati »Glasnik Umirovljenika«, ki ga bo Zveza delovala v zameno za »Naš Glas« in ki ga vsem upokojencem toplo priporočamo.

Tajnikovo poročilo vzame odbor odobruje na znanje.

6. Poročilo blagajnika g. Rusa:

Prejemki Zveze so znašali po stanju z dne 30. julija t. l. 46.449 Din 22 p Izdatki pa 36.198 Din — p Blagajniška gotovina 10.251 Din 22 p. Glavnemu Savezu smo plačali v tekočem letu na članarini 7500 Din. Ker je dnevni red izčrpan in se nihče ne oglasi ik besedi, zaključni načelnik g. Paternoster sejo ob 21.15.

Za vsako mesto v Sloveniji iščemo po eno

zaupno osebo

za zavarovalno panogo.

Služba je posebno primerna za marljive drž. nameščence, ki žele v prostem času dela. Ponudbe na upravo tega lista pod »Zavarovalnica«.

Dr. Fran Stegenšek:

Zdravstveni fond.

(Nadaljevanje in konec)

Razno.

§ 37.

(1) Vlada se poblašča da bi prispevala Zdravstvenemu fondu za ustanavljanje kopališč, specialnih zdravilišč, okrevališč, oddihališč in sličnih zavodov, kakor bo pač napredovalo ustanavljanje njegovih humanitetnih institucij, z zneskom 5.000.000 Kč.

(2) Stroški, ki so spojeni z začetnim snovanjem in poslovanjem Zdravstvenega fonda, bodo kriti z državnim posojilom, ki se vrne brez obresti. Način odplačevanja se določi z naredbo.

VI. O postopanju in zavarovalnem sodstvu.

Priglašanje zahtevkov.

§ 38.

Zahtevke glede zavarovalnih dajatev po tem zakonu je priglasiti pri pristojnem okrajnem zboru.

§ 39.

(1) Ako zahtevke glede zavarovalnih dajatev ni bil priznan, se izda o tem stranki pismen odlok. Ako je odločil okrajni zbor je mogoče pritožiti se na predstavnštvo osrednjega zbora v roku 15 dni od vročitve odloka.

(2) Osrednji zbor more poveriti okrajni zbor, da bi v njegovem zastopstvu odločal o vlogah glede podeljevanja zavarovalnih dajatev.

Razsodišče.

§ 40.

(1) O sporih med Zdravstvenim fondom in zavarovalci glede podeljevanja zdravstvenih dajatev odloča razsodišče. To odločuje tudi o pritožbah glede ukrepa osrednjega zbora, s katerim se je zavarovalcu naložilo povračilo po § 4. tega zakona.

(2) Razsodišče se ustanovi v Pragi. Potom naredbe se morejo ustanoviti razsodišča tudi v drugih mestih.

(3) Tožbo na razsodišče je vložiti tekom 60 dni od vročitve odloka, sicer zahtevke ugasne.

§ 41.

(1) Razsodišče odloča v 5-članskem zboru. Predsednik in njegovi namestniki so sodniki po

poklicu. Dva prisednika in njihova namestnika volijo člani okrajnih zborov na dobo 4 let, druga dva, izmed katerih mora biti eden zdravnik in njihova namestnika imenuje ministrstvo za socialno skrbstvo.

(2) Predsednika razsodišča in njegove namestnike imenuje ministrstvo pravde v sporazumu z ministrstvom za socialno skrbstvo.

(3) Postopanje pred razsodiščem in volilni red se urede z naredbo.

(4) Rozsodbe razsodišča so končne; zoper nje ni niti pritožbe niti tožbe.

(5) Člani razsodišča ne morejo biti člani upravnih organov niti uradniki fonda.

§ 42.

O sporih, ki nastanejo med Zdravstvenim fondom in bolnicami in drugimi zdravstvenimi zavodi o zahtevah po § 7. tega zakona, odloča zavarovalno sodišče po določilih § 220, t. 4, lit. c), dalje odst. 2. in poslednjem odstavku istega paragrafa, kakor tudi po § 222., odst. 2. zakona z dne 9. oktobra 1924, št. 231 Zb. 2. in n.

Eksekucija.

§ 43.

(1) Pravomočne odločbe organov Zdravstvenega fonda (§ 14) in razsodišča so izvršljive naslovi po izvršilnem redu.

(2) Za dovolitev in izvršitev eksekucije je poklicano pristojno eksekucijsko sodišče.

(3) K prošnji za eksekucijo je priložiti odpravek eksekucijskega naslova, opremljen z izvršilno klavzulo, ki jo pridene okrajni urad.

VII. Splošna, prehodna in zaključna določila.

§ 44.

(1) Vsa dejanja in listine, ki jih je treba za zasnovno, ureditev in razpravo pravnih razmer

med Zdravstvenim fondom na eni strani ter med uradi, delodajalci, zavarovanci, zdravniki in poročniimi asistentkami na drugi strani, nadalje postopanje v zavarovalnem sodstvu, knjige in zapiski Zdravstvenega fonda in njegovih upravnih organov so prosti kolkov in pristojbin.

(2) Premično premoženje Zdravstvenega fonda je oproščeno od dopolnilne prenosne takse; glede nepremičnega premoženja pa veljajo olajšave za dopolnilno prenosno takso v toliko, v kolikor so določene za društva, zasnovana na načelu vzajemnosti, ki imajo namen zavarovati bolezenske, invalidne, starostne in vdovske penzije ter penzije sirot za delavce, pomočnike in učence.

(3) Zdravstveni fond in fonda, ki jih upravlja, so oproščeni od pridobnine po II. poglavju zakona z dne 25. oktobra 1896 drž. z. št. 220 (na Slovaškem in v Podkarpatski Rusiji od davka podjetij, ki polagajo javne račune), kakor tudi od rentnine (vštevši rentnino po zakonu z dne 27. maja 1919 št. 292 b. z. in n. in z dne 8. aprila 1920, št. 250 Zb. z. in n.), na Slovaškem in Podkarpatski Rusiji od davka na kapital in rente.

(4) Zgradbe, v kolikor služijo trajno in dejansko namenom, navedenim v tem zakonu, ter niso dane v najem, so izvzete od hišnega davka; ta ugodnost se nanaša tudi na službena stanovanja nameščencev v teh zgradbah, v kolikor so v zvezi z nameni, ki opravičujejo davčno oprostitev v meri, ki jo zahteva ta zveza.

(5) Navedene finančne olajšave se nanašajo tudi na fonde po § 22. tega zakona.

§ 45.

(1) Določila tega zakona o zahtevku glede zavarovalnih dajatev in o plačevanju zavarovalnine zadobe veljavnost 9 mesecev, druga določila pa 6 mesecev po njegovi razglasitvi.

(2) Ministru za socialno politiko se naroča, da izvrši ta zakon v sporazumu s prizadetimi ministri.

T. G. Masaryk, l. r.

Švehla, l. r.

Winter, l. r.

Komentarja ne pristavljam. Stvar govori sama.

Vozne olajšave za upokojence.

Glavni Savez je na tožadavno vprašanje Zveze sporočil 5. septembra letos naslednje:

Razgovarali smo se nadležnim iz Ministarstva Saobračaja o ovoj stvari. Prema njihovim obaveštenjima, koja nam izgledaju apsolutno tačna, prema sadanjim prilikama u Beogradu, o izmeni pravilnika o povlašćenju vožnji na državnim železnicama i brodovima, sada apsolutno ne bi moglo biti govora. Tek posle izbora i sastanka skupštine možda će se pristupiti reviziji pomenutog pravilnika, i tada ćemo nastati da se bar za penzionere što više prošire povlastice, koje sada uživaju. Napominjeno samo da su opšti aslovi za intervencije ove vrste vrlo nepovoljni, s obzirom na stanje finansija državnih železnica. Pogotovo nemožno se ni usuditi da tražimo za državne penzionere povlašćenju vožnju 48 puta godišnje, kao što predlaže društvo penzionisanih državnih činovnika u Ljubljani. Naknadno ćemo Vas izvestiti o daljim preduzetim koracima po ovom pitanju.

Hektografični aparati, zvitki, masa, hektografični trakovi vedno in najceneje v zalogi

pri 4

LUD. BARAGA, Ljubljana,

Šelenburgova ulica 6.

Telefon 2980.

C. J. Hamann, Vam nudi najsolidnejši vir nakupa perila, opreme nevest, novorojenčkov, perja in modnih potrebščin. **Ljubljana** Predtiskarija modernih ročnih del.

Cenejše kot pri razprodajah se dobi vsakovrsno manufakturno blago pri

J. TRPIN, Maribor Glavni trg šte. 17.

Priporoča se cenj. občinstvu špecerijska trgovina

Leskovic & Meden

LJUBLJANA, Jurčičev trg št. 1.

Najboljši šivni stroji in kolesa znamk **Gritzner in Adler** ter švicarski pletilni stroji **Dabied** za rodbino, obrt in industrijo

Josipa Petelinca Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika

Pouk v tazenju brezplačen. Večletna garancija

Delavnica za popravila.

Na veliko Telefon 913 Na malo

Tovariši! Kupujte svoje potrebščine le pri tvrdkah in obiskujte le lokale, ki inserirajo v „Našem Glasu“. **Kdor podpira nas, tega podpirajmo mi!**

JOSIP PETELINC, Ljubljana

(blizu Prešernovega spomenika) ob vodi

Priporoča potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, sedlarje, modno blago, pletenine, žepne robce, ščetke, sukance, toaletno blago.

Na veliko!

Telefon 913

Na malo!

Ivan Jelačin, Ljubljana

Uvoz kolonijalne in špecerijske robe.

Tvrdka ustanovljena leta 1888.

Solidna in točna postrežba.

Manufakturna trgovina

FABIANI & JURJOVEC

Ljubljana, Stritarjeva ul. 5.

Priporočata raznovrstno jesensko in zimsko blago. — Vedno v zalogi perje, puh in žilna za blazine od najcenejše do najfinejše vrste.

Na obroke proti garanciji uradov.

Priporočamo tvrdko **M. Tičar, Ljubljana** za nakup vseh pisarniških in šolskih potrebščin

A. & E. Skaberne Ljubljana.

Manufakturna in modna veletrgovina.

Solidno blago. Nizke cene

Obiščite novo urejeni oddelek za **gospode**

Trpežno blago

Najnižje cene

Modna trgovina

za dame in

gospode

A. Šinkovec nasl. K. Soss

Ljubljana, Mestni trg 18, 19.

Najnižje cene!

Nabavljalna zadruga državnih nameščencev v Ljubljani

priporoča svojim članom nakup najfinejše bačke moke, sladkorja, kave, olja, masti, riža, testenin, pralnega in toaletnega mila, dišav, južnega sadja in sploh vsega špecerijskega in kolonijalnega blaga. — Pri večjem odjemu izredne cene. — Velika izbira **dežnikov in predpražnikov**. Izdeluje najfinejše in najtrpežnejše **čevlje vseh vrst** po meri innaročilu. — **Kdor kupuje v zadrugi, kupuje pri sebi!**

Državni uslužbenci, kupujte v svoji zadrugi!